

כל שעה פרק שני פסחים

לא

עין משפט
גר מצוה

פא א מיי פ"ז מהלכות
 ערכין הלכה טו:
פב ב מיי פ"ח מהל'
 מלוה הלכה י סמג
 עשין לד:
פג ג מיי שם הלכה ט
 וסמג שם טו"ע
 ח"מ סי' קו סעיף א:
פד ד מיי פ"ב שם הלכה
 ו סמג עשין נג
 טו"ע ח"מ סי' פו סעיף
 א:

(א) ערכין כג. (ב) כחיות
 כב. (ג) ב"ק מג. כחיות' כב
 ק. כ"ב קפה. (ד) קדושין
 טו. כחיות יע. ופ. ג' עשין
 לו. ב"ק מ. (ס) כס"א:
 כחיות. (ז) ק"ד ק"א.

תורה אור השלם

1. וְהִתְנַדֵּד אֶת חֲסָאָתָם
 אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִשְׁבִּי אֶת
 אֲשֶׁמוּ בְרָאשׁוֹ וְהִזְמִינְתוּ
 יָסֵף עֲלֵיו וְיָתֵן לְאִשֶּׁר
 אָשַׁם לוֹ: כמדבר ה' ז

מוסף רש"י

מוסיף עוד דינר. בעל
 חוב יוסף עוד להלוותו
 דינר לה (ש"בין ב.ג.).
 ורקען עליו במלוה.
 שלם נתן לו שמעון דמי
 הדעה אלא כמנ לו שטר
 חוב עליהם (כחובות ב.ב.).
 ופי"סיה בורוי. נמשע
 דמי הדעה שהיה חייב
 ליחמי פייס את הדעה
 כשכל ראובן שנתחייב
 מכרה לו (ש"ס). מטלטלי
 שביק אבון גבך. והיה
 בעל חוב של אביו מסולק
 ממש שאין לו קרקע.
 והמעות לא היה לך
 ליתן דמטלטלי דחמי לא
 משתעבד לבעל חוב. ועתה
 גם אתה אין לך לחזור
 עליו על החמיו, לפי
 שאין לו קרקע מאביט
 (ש"ס). מגבי להו ארעא.
 כשנתעבדו יתומים יפרע
 לכן קרקע דחמי המעות
 והרד גבי מייחיה כשכל
 אחריות אביהם ולא מנן
 למימר לא ירשנו קרקע
 זה מאביט אלא לקמטו
 נמשע, דלמר להו ע"י
 שערור חוב אביהם אלא
 לכה והיה הא לכה כירשע
 קרקע שלקח אביהם בחייו
 (ש"ס). בעל חוב. של
 אביהם, חוזר וגובה
 אותה מהם. כאלו נפלה
 להם ממש כירשה (ש"ס).
 ת"ל ונתן לאשר אשם
 לו. ולא כמנ לאשר
 הלוהו, אלא לאשר האשם
 שלו, ואשם הוא קרן,
 כדאמרין בהגוזל (ב"ק
 ק). למי שהקצן שלו
 (כחובות יט). לאשר הקצן
 שלו, ולא כמנ לאשר עשה
 בו (ש"ס ב.ב.). כשהרדינו
 אצלו. שמשכו יתרו
 משטין (כחובות טו) שנתנו
 במשטין צד נכרי, דלא
 ממוסר גובינא ולא שערור
 אלא קנייה ממש (ב"ק ב.ב.).

מוסף תוספות

א. שהיה לא הגיע זמן של
 פריעה, כדמכח בכחובות
 [פ.ה.] דבעינן הוכחה
 שריכסם לישם חפיסה
 מחיים וכו'. [ו]אוי לא קפן
 עליו במלוה הוה שמעון
 מצי למימר שהיה תופס
 פמון מחיים וכו'. דעומדים
 לפרע מיד בלא איחור.
 תוס' ר"פ.

ואסי מלוה ופריק. מן ההקדש צדבר מועט כדי שלא יאמרו הקדש יואל בלא פדיון וגובה חובו כדמנן בערכין צפרק שום יתומים [ג:] הקדש בתשעים מנה והיה חובו מנה מוסף מלוה זה על הלוואה דינר ופודה את הנכסים הללו מיד הקדש צדינר זה ונטולן בחובו ודינר דיהיז מפרש טעמא

התם שלא יאמרו הקדש יואל בלא פדיון. ואף על גב דלמר רבא (כחובות דף נט:) הקדש חמנן ושיחרור מפקיעין מידי שיעבוד דוקא קדושת הגוף קאמר רבא כגון קונגומת או בהמה לקרבן או בגד שפירסו על המת כי הוה לדימוות(דף טו:) גבי אינטלא דמילתא דפירסוה יתמי אמיתגא דהוה משתעבד לכחובת האשה דלמר רבא קנייא מיתגא אכל קדושת דמיס לא אמרינן: כי פליגי דאקדיש מלוה. בתוך הזמן את הקרקע המשועבד לו ולא הקדיש את המזב אלא הקרקע והשתא כשהגיע הזמן ולא פרעו זה והוא צל לגבותה מן הלוה חוזר בו מן ההקדש: כיון דאילו הוה ליה זווי. ללוה ציוס הזמן הוה מסלק ליה למלוה מן הקרקע צווי אישתכח שלא היה הקרקע קניו לו עדיין אלא עכשיו כשהוא גובה אותה בחובו היא נקנית לו: באחריות. שמה יטלנה בעל חוב דראובן משמעון כשציל חוב ששיעבדה לו ראובן שיטלם לו ראובן זה מעותיו לשמעון ולא היו לו נכסים עוד על צדב אחריות זה: ווקפן **עליו צמלוה.** שלא היו מעות לשמעון שפסק על שדה זו וכתב לראובן שטר עליהן ושיעבד נכסיו לו עליהן: ומס ראובן. המוכר וצא בעל חובו וטורפה משמעון ועדיין לא נתן שמעון המעות לראובן ולא ליחומיו ופי"סיה שמעון לבעל חוב דראובן צאומן המעות: דינא הוא. אע"ג דצאובון קציל עליה אחריות מכירה זו אפילו הכי יכולין בני ראובן לצב על שמעון ולומר אמן מטלטלי שבק אבון גבך לא היית חייב עליו אלא מעות ולא היה לך ליתנן לבעל חוב ולא דאמרינן בעל חוב גובה אותה כחובת אציהן משום דמחיים חל שיעבודא עליהן אכל על מעות שלא היו צעין לא חייל שיעבודו מחיים עליהן וכשהן צעין אין כאן ליה ולבעלי המעות דהיינו יתומים לא הלוה זה כלום: ואמר רבא גרסינן: אי פיקח. זה שמעון יטעון ויאמר להם אין לי מעות לפרוע לכם אלא קרקע יש לי ונותנה להם כחובות(ס) וחוזר וגובה אותה מהם כשציל אחריות מכירה שקבל אציהן עליו דהשתא כי אגבי להו הא ארעא איגלאי מילתא דלאו מטלטלי הוא דשציק גביה אלא קרקע: בעל חוב. אחר של אציהן חוזר וגובה אותה מהן אלמא אמרינן הנוטל קרקע בחובו מאותה שעה שנתן לו המעות נקנית לו: א"כ. אמרינן איגלאי מילתא למפרע שהיתה קנייה לאציהן קרקע זה שגבו בחוב אציהן משום הכי בע"ח אחר של אציהן חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבי לה ממיים דצאובון דמי: אלא **אי אמרת.** כל הגובה קרקע בחובו אינה קנייה לו אלא מגבייה ואלך אמאי בעל חוב אחר חוזר וגובה אותה מהן לא יהא דבר זה אלא כמי שקנו יתומים קרקע במעות שלהן מי הוה משתעבדא לבעל חוב: שאני הסס דלמר להו כי היכי דמשעבדא לאצובון משתעבדא נמי לבעל חוב דצובון מדרכי נטן. לעולם מכאן ולהבא הוא גובה ומאי דלמר רב נחמן בעלמא בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן משום דלמר להן בעל חוב ליתומים מכה מי צאתם וגביהם קרקע זו מכה שיעבוד של אציהן וכי היכי דמשתעבדא לאצובון קרקע זו של ליה שלה מנאציכס משתעבדא נמי לדדי שהייתי מלוה של אציהן והמחויב לו כלום משועבד לי מדרכי נטן הלכך קדם שיעבודי עליה אפי' אכל ליה שהיתה צרשותו. ושמעון נמי אמר להו לצני ראובן כי היכי דהוי נכסי משועבדין לאציהם כשציל חובו היו משועבדין גם לעצמי מכה אציהן שהיה ליה אללי מחמת אחריות המכירה מדר' נתן דמה לי אני מה לי אחר הלכך אע"פ שלא היתה קנייה לאציהם מחיים חל שיעבודי עליה אכל עצמי: לאשר אשם לו. לאשר הלווה לו לא נאמר אלא לאשר אשם לו לאשר הקרן שלו. כצבא קמא" אמרינן אשם זה קרן: סגן נכרי שהלוה בו. קס"ד השתא כשלא מסרו לו אלא שיעבדו לו כשאר לווים שאם לא אתן לך עד יום פלוני צא לביתי וגבה מחמך זה: כשהרדינו אללו. צייתו של נכרי נתנו. קס"ד השתא דטעמא משום דהוה ליה תורת משכון ובעל חוב קונה משכון: ישראל שהלוה אס הנכרי על חמלו. קודם הפסח לאחר הפסח אינו עובר אס נהנה ממנו: מאי לאו. כשלא הרדינו וצבא קמיפלגי דת"ק סבר מכאן ולהבא הוא גובה בו: אימא סופא דכרי הכל עובר. ואי טעמא משום להבא ולמפרע הוא איפכא הוה לן לאפוכי פלוגתייהו צבא ולא לאשויי דעתייהו דלמאן דלמר לעיל צרישא עובר אלמא למפרע הוא גובה הכא הוה ליה למימר אינו עובר משום דבשעת הלוואה קם ליה צרשות נכרי ולמאן דלמר התם בו: אלא

באחריות. שלא באחריות פשיטא דיתן לירשיו אפילו לא זקפן עליו צמלוה אכל באחריות קמ"ל דה"א יעבכס לעצמו דה"ל כחופס מחיים קמ"ל דלא חשיב ליה כחופס מחיים כיון דזקפן עליו צמלוה: ופי"סיה בווזי. צבותא נקט אף על פי שנתן מעות לא מצי למימר המעות שנתחייבתי לאציהם נתינו לו:

משתעבדנא אב"ח דאבובון מדרכי נתן.

וא"ת גבי מטלטלים נמי יומא הכי וגרסא לר"י דדוקא גבי קרקע שייך למימר הכי דצת שיעבוד היא דכשהקרקע זו משועבדת לראובן משצין ליה כאלו היא צידו דהא אס מכרה או משכנה חוזר ראובן וגובה אותה ולכך משועבדת נמי לבע"ח אכל מטלטלים אין להחשיבם כאלו הם ציל ראובן כיון שאילו מכרם או משכנם אין גובה מהן ומכאן יש להוכיח דהלכה כרבי נתן דהא רבא קאי כותמיה צשמעתין: אלא

שבק אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי ואמר רבא אי פיקח שמעון מוגבי להו ארעא והרד גבי לה מינייהו דאמר רב נחמן יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבו מחיים דאבוחון דמי אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי חוזר וגובה אותה מהן הא הוי כמאן דובין יתמי נכסי דמי ואילו קני יתמי נכסי מי קא משתעבדי לבעל חוב שאני התם דאמר להו כי היכי דמשעבדנא ליה לאבובון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבובון מדר' נתן דתניא רבי נתן אומר דמנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו נתן נכרי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר בהנאה אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי מותר בהנאה אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי מותר בהנאה ברשותא דישאל הוה קאי הכא במאי עסקינן כשהרדינו אצלו לימא כתנאי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אינו עובר משום רבי מאיר אמרו עובר מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר למפרע הוא גובה ומר סבר מכאן ולהבא הוא גובה ותסברא אימא סופא אבל נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח דברי הכל עובר והא איפכא מיבעי ליה למאן דאמר התם אינו עובר הכא עובר דאמר התם עובר הכא אינו עובר

מעות ולא היה לך ליתנן לבעל חוב ולא לעכבן כשציל אחריות מכירתך דמטלטלי דיתמי לא שיעבדום חכמים לבעל חוב דקרקע של יתומים הוא דאמרינן בעל חוב גובה אותה כחובת אציהן משום דמחיים חל שיעבודא עליהן אכל על מעות שלא היו צעין לא חייל שיעבודו מחיים עליהן וכשהן צעין אין כאן ליה ולבעלי המעות דהיינו יתומים לא הלוה זה כלום: ואמר רבא גרסינן: אי פיקח. זה שמעון יטעון ויאמר להם אין לי מעות לפרוע לכם אלא קרקע יש לי ונותנה להם כחובות(ס) וחוזר וגובה אותה מהם כשציל אחריות מכירה שקבל אציהן עליו דהשתא כי אגבי להו הא ארעא איגלאי מילתא דלאו מטלטלי הוא דשציק גביה אלא קרקע: בעל חוב. אחר של אציהן חוזר וגובה אותה מהן אלמא אמרינן הנוטל קרקע בחובו מאותה שעה שנתן לו המעות נקנית לו: א"כ. אמרינן איגלאי מילתא למפרע שהיתה קנייה לאציהן קרקע זה שגבו בחוב אציהן משום הכי בע"ח אחר של אציהן חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבי לה ממיים דצאובון דמי: אלא **אי אמרת.** כל הגובה קרקע בחובו אינה קנייה לו אלא מגבייה ואלך אמאי בעל חוב אחר חוזר וגובה אותה מהן לא יהא דבר זה אלא כמי שקנו יתומים קרקע במעות שלהן מי הוה משתעבדא לבעל חוב: שאני הסס דלמר להו כי היכי דמשעבדא לאצובון משתעבדא נמי לבעל חוב דצובון מדרכי נטן. לעולם מכאן ולהבא הוא גובה ומאי דלמר רב נחמן בעלמא בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן משום דלמר להן בעל חוב ליתומים מכה מי צאתם וגביהם קרקע זו מכה שיעבוד של אציהן וכי היכי דמשתעבדא לאצובון קרקע זו של ליה שלה מנאציכס משתעבדא נמי לדדי שהייתי מלוה של אציהן והמחויב לו כלום משועבד לי מדרכי נטן הלכך קדם שיעבודי עליה אפי' אכל ליה שהיתה צרשותו. ושמעון נמי אמר להו לצני ראובן כי היכי דהוי נכסי משועבדין לאציהם כשציל חובו היו משועבדין גם לעצמי מכה אציהן שהיה ליה אללי מחמת אחריות המכירה מדר' נתן דמה לי אני מה לי אחר הלכך אע"פ שלא היתה קנייה לאציהם מחיים חל שיעבודי עליה אכל עצמי: לאשר אשם לו. לאשר הלווה לו לא נאמר אלא לאשר אשם לו לאשר הקרן שלו. כצבא קמא" אמרינן אשם זה קרן: סגן נכרי שהלוה בו. קס"ד השתא כשלא מסרו לו אלא שיעבדו לו כשאר לווים שאם לא אתן לך עד יום פלוני צא לביתי וגבה מחמך זה: כשהרדינו אללו. צייתו של נכרי נתנו. קס"ד השתא דטעמא משום דהוה ליה תורת משכון ובעל חוב קונה משכון: ישראל שהלוה אס הנכרי על חמלו. קודם הפסח לאחר הפסח אינו עובר אס נהנה ממנו: מאי לאו. כשלא הרדינו וצבא קמיפלגי דת"ק סבר מכאן ולהבא הוא גובה בו: אימא סופא דכרי הכל עובר. ואי טעמא משום להבא ולמפרע הוא איפכא הוה לן לאפוכי פלוגתייהו צבא ולא לאשויי דעתייהו דלמאן דלמר לעיל צרישא עובר אלמא למפרע הוא גובה הכא הוה ליה למימר אינו עובר משום דבשעת הלוואה קם ליה צרשות נכרי ולמאן דלמר התם בו: אלא

מסורת הש"ס

(א) ב"ק נג: ושי"ג
(ב) ערויניו כט: א (לעיל)
כז. כח: ד (לעיל כט.
ושי"ג, א) (תוספתא פ"א
ה"ק, א) (לקמן ג:).
(ג) נ"י חו"פ ב"ה כז:
ד"ה ועל, (ח) ויקרא כ"ג,
(ט) ב"ק א: א (שמות כ"א),
(ז) ואולי י"ל: מיהו אוכל
ממנו? דכתיב הו"א, (ז) ב"ק
טו, א. (ח) כמובן ג:.

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה דבר וכו'
לעיל אכל מפריש תרומה
חמץ וכו' ולקמן מוקמי.
י"ב צ"ל ג' סוף ע"א.

גליון הש"ס

גמ' דלא גרע בגולן. ק"ל
הא מ"מ י"ב דלא אית
חייב רק מדן גולן ויכל
לשטל מד גריוה צפירות
ללאט ירי נפריה השאכר
משלם צמעות ויבטין ויכל
למחול וגם חומש הוא רק
מן חד גריוה. אבל אם לפי
דמיס לך"ל ג' גריוה
וחומש מפרי ויבטין אין
יכול למחול: תורה"ה דבר
בו אע"ג דבבל עין
פבור הבא משתלומין.
ק"ל למאי נקטו קייטיות
ענין דמסתמא קאמי
בכל ענין הא א"א כלל
בגוואל ארמייה דהא אכל
תרומת חמץ א"י השאל
היה לה שעת הכשר
דלגי"ז לא נמשכת שהיא
תרומה ו"ע:

מוסף רש"י

ואחד הסך. שכן של
תרומה וסיכה כשמה
ושניה כשמה. דלמיתין
בפסק כמלא דיומא (טו).
שהיה כשמה וזמנת
לפי ה' וגו' וכתיב ביה
מירוקן וסיכה כשמה
דכתיב ומנא מייס בקרבו
ושמן בעלמיהו. אבל אם
עברה על יד דבר אחר
אית משלם חומש. דאם
כי יאכל קודש כתיב פרט
למיקן את התרומה על ידי
דבר אחר שיהיה אכילה
(ב"מ נד:). והדומש
הדומש. כגון אם נתן
קין וחומש מן החמץ
ממשפטו ועשו השלומין
תרומה. וזר ואכל אוכל
חומש. משלם אותו וחומשו
(ש"ס). אבל בגרירות.
של תרומה בשוגג (ש"ס)
(כ"ט). בווא. כשהו זח
(ש"ס). היה ערשה את
יום הכפורים בשבת
לתשלומין. המלך גדיש
ביוה"כ ומתחייב כרת,
פטור מן התשלומין כאלו
הלוקח בשבת שהיא
מתחייב בנפשו מיתת ב"ד,
דכתיב לן דפטור ממשלם
דכתיב (שמות כ"ג) ולא
יהיה אסון יהיה לא יענש,
אם אסון יהיה לא יענש,
ש"ס ויב"ש שמינתו ב"ד
ש"ס. שכתיב חיו ונתינו
אסון הוא קרוי, שנאמר
(ב"רש"י מ"ב) ויקריה אסון,
הלך פטור ממשלם (יב"ל
כ"ט ובע"ז כחובות ל:).

מוסף תוספות

א. ואותה ראיה להיות
קודש. מוס' ה"א"ש.

כל שעה פרק שני פסחים

לב.

עין משפט
נר מצוה

צב א מ"י פ"ב מהל'
גולה ה' [א] ב
סמך עשין עג טו"ע ח"מ
ס"י ש"ב ספ"ק [א] ב:
צב ב מ"י פ"ב מהל'
תרומות הלכה ו:
צ"ד א ג סג הלכה ה:

תורה אור השלם

1. ואיש ב"י יאכל קודש
בשגגה ויזקף וימשיחו
עליו וינתן לכהן את
הקדש: ויקרא כב די

רבינו הגנאל

ואחד הסך, אחד אוכל
תרומה טהורה ואחד אוכל
תרומה טמאה משלם
חומשה וחומש חומשה,
הוא חומשא מלבר כריתני
בהריא שיחא הוא וחומשו
חמשה, שנאמר ויסק
חמישיתו עליו דברי ר'
יאשיהו. איבעיא להו לפי
מדה משלם. פירוש קב
אכל קב וחומשו משלם, או
דילמא לפי דמים משלם,
לומר כפי שהיה שה
בשעה שאכלו. וכל היכא
דהויא שריא ארבעה זוזי
בעינן אכילתה והשתא
שריא זוזא לא מיבעיא לן
דודאי ארבעה זוזי משלם
דלא גרע מגולה, דנתן כל
הגולנין משלמין כשעת
הגולה, כי תיבעי לן היכא
דמיעיקא הות שריא זוזא
והשתא שריא ארבעה מאי.
ואתא רב יוסף למפשט לפי
מדה משלם מיהא, אבל
גרוגרות ושלם לו תמרים
חבוא עליו ברכה, כלומר
שאכל קב גרוגרות
שירמיהו זוזא ושלם קב
תמרים ששיתו ארבעה זוזי.
ודחא אביי לעולם לן
דמים משלם ואמאי תבוא
עליו ברכה, ואי את לן
למירוד וכי כל המשלם דבר
שחייב בו מחויקין לו טובה
ומברכים אותו, יש לך לומר
לאו משום דקא משלם.
אלא משום דמשלם דבר
מגולה דקפיין עליה דבוגא.
ואקשינן על אביי מפתני'
דקתני האוכל תרומת חמץ
בפסח בשוגג משלם כו',
ואי אמרת לפי דמים משלם
חמץ בפסח בר דמים הוא.
ומשני מתני' ר' יוסי הגלילי
היא דאמר חמץ בפסח
מותר בהנאה, ויפסק דקנינ'
במזיד פטור סבר לה ר' יוסי
הגלילי כו' נחוניא בן הקנה
דפטור חייבי כריתות מן
התשלומין. מתנאי כלומר
יש תנא שאומר לפי דמים
משלם, ויש תנא שאומר
לפי מדה משלם, דתנאי
האוכל תרומת חמץ בפסח
בשוגג משלם קרן וחומש
במזיד פטור מן התשלומים
ומדמי העצים דברי ר'
עקיבא, אמר לו ר' עקיבא
לר' יוחנן בן גוריו מה הנאה
יש לו בשמשלם כו', עד
בשאר בתרומה טמאה
בשאר ימות השנה שאע"פ
שאין לו בה היתר אכילה
יש לו בה היתר הסקה,
תאמר בחמץ בפסח שאין
לו בה היתר הנאה כלל לא
באכילה ולא בהסקה, חמץ
בפסח למה הוא דומה
לתרומת תוחים ועבבים
שנמסות שאין לה היתר

דבר הראוי להיות קודש פרט לאוכל תרומת חמץ. פי' הפסוק
משמע שיתן לו דבר הראוי להיות קודש כמו שאכל וא"כ
מה שאכל צעינן דבר הראוי להיות קודש וממך צפסח אינו ראוי
להיות קודש כדתיניא לעיל אבל מפריש (ה) חמץ ד"ה אין קודש *אע"ג
דככל ענין פטור הכא מתשלומין
אפי' שהיה לה שעת הכושר * ולקמן
מוקמא הא דלד"ה אין קודש היינו
שלא היה לה שעת הכושר אורי"ת
היינו לרבי יוסי הגלילי אבל לרבי
הואיל וסנידא ליה דחמץ צפסח
אסור בהנאה אפילו היה לה שעת
הכושר אין ראוי להיות קודש דאין
כאן נמינה והיינו דקאמנר ליה לרבי
מה הנאה יש לו בה כלומר הואיל
ואין לו הנאה בה אית ליה לנעוטי
מקרא כדפרישית:
ואין

אכל בווא משלם אמר רב יוסף תא שמע * אבל גרוגרות ושלם לו תמרים
תבא עליו ברכה אי אמרת בשלמא לפי מדה משלם אמטו להכי תבא
עליו ברכה דאכיל גריוה דגרוגרות דשריא זוזא וקא יתיב גריוה דתמרים
דשריא ארבעה אלא אי אמרת לפי דמים משלם אמאי תבא עליו ברכה
בווא אכל בווא קא משלם אמר אביי לעולם לפי דמים משלם ואמאי
תבא עליו ברכה דאכל מידי דלא קפיין עליה זביניה וקא משלם מידי
דקפיין עליה זביניה: תנן האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן
וחומש אי אמרת בשלמא לפי מדה משלם שפיר אלא אי אמרת לפי דמים
משלם חמץ בפסח בר דמים הוא אין הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר
* חמץ בפסח מותר בהנאה אי הכי אימא סיפא במזיד פטור מן התשלומין
ומדמי עצים אי ר' יוסי הגלילי אמאי פטור מן התשלומין ומדמי עצים
סבר לה כו' נחוניא בן הקנה דתניא * רבי נחוניא בן הקנה היה עושה
את יום הכפורים בשבת לתשלומין וכו' * כתנאי * האוכל תרומת חמץ
בפסח פטור מן התשלומין ומדמי עצים דברי רבי עקיבא ר' יוחנן בן גוריו
מחייב אמר לו רבי עקיבא לר' יוחנן בן גוריו וכי מה הנאה יש לו בה
אמר לו ר' יוחנן בן גוריו לר' עקיבא ומה הנאה יש לאם אמרת בתרומה טמאה בשאר
ימות השנה שאע"פ שאין לו בה היתר אכילה * יש לו בה היתר הסקה
תאמר בזה שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה * הא למה
זה דומה לתרומת תוחים ועבבים שנמסאה שאין לו בה לא היתר אכילה
ולא היתר הסקה כד"א במפריש תרומה והחמיצה אבל מפריש תרומת
חמץ דברי הכל אינה קדושה תניא אידך * ונתן לכהן את הקדש דבר
הראוי להיות קודש פרט לאוכל תרומת חמץ בפסח שפטור מן התשלומים
ומדמי עצים דברי ר' אליעזר בן יעקב ור"א חסמא מחייב אמר לו ר"א בן
יעקב לר"א חסמא וכי מה הנאה יש לו בה אמר לו ר"א חסמא לר"א
בן יעקב וכי מה הנאה יש לו לאוכל תרומה טמאה בשאר ימות השנה
שמשלם אמר לו לא אם אמרת בתרומה טמאה בשאר ימות השנה
שאע"פ שאין לו בה היתר אכילה יש לו בה היתר הסקה תאמר בזה
שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה אמר לו אף בזה יש לו בה
היתר הסקה שאם רצה הכהן * מריצה לפני כלבו או מסיקה תחת תבשילו
אמר

משום מיתה ומשום רישא נקט מילתא כחמץ צפסח דאשמועינן דיכא דשגג צפסחה חייב דחמץ צר דמים הוא ושוגג דרישא דשגג
צפסחיהן דאי שגג כחמץ והזיד בתרומה מאי חומש איכא ואי שגג בתרומה והזיד כחמץ אמאי חייב ליה כרת וסיפא
אשמועינן דהזיד בתרומה אפילו שגג כחמץ פטור דמיתה צדי שמים כי כרת דאי הזיד כחמץ והא דפטור ליה משום כרת הוא
דפטור ליה לשמעיה כולה מתני' כחמץ חולין של חזיר וימתי שוגג חייב ומזיד פטור משום כרת: כחמץ. לפי מדה או לפי דמים:
פטור משלומין. צין שוגג צין מויד: מה הנאה יש. לו לכהן זה ומה הפסידו זה הרי אסור בהנאה: ומה הנאה יש. לו לכהן
בתרומה טמאה שאסורה באכילה לכהן ואי אכלה זר שוגג משלם קרן וחומש דליכא למאן דפליג אסתמא דתנן לעיל אחד תרומה
טהורה ואחד תרומה טמאה משום דלפי מדה משלם ואע"ג דלאו צר דמים הוא: הוסיף הפסקה. דכתיב [במדבר יח] ואני
הנה נתתי לך את משמרת תרומותי שתי תרומות צמעות אחת טהורה ואחת טמאה וכתיב לך תהיה להסקה [ויצמות ע"ג]: תרומת תוחים
ועבבים. משקה הן ואינן ראויין להסקה ולזלף נמי לא כדאמרינן בפ"ק (דף כ"ט): משום תקלה ובהוא נמי סנידא ליה דזר האוכלה
פטור ממשלם ור' יוחנן בן גוריו מחייב דקסבר לפי מדה משלם: כד"א. דמשמרת תרומת חמץ צפסח דקדשה צפריש תרומה
והחמיצה והוא הדין להפרישה חמץ קודש הפסח: אכל מפריש תרומת חמץ. צפסח כגון תמרים שהחמילו דברי הכל אפי' לרבי יוסי הגלילי
דשרי חמץ צפסח בהנאה וחזיא ליה להסקה אינה קדושה ולקמן [ג:] מפרש טעמא דשיליה שמעמין: אם הקדש. משמע את הקדש שאכל אלמלא
ראוי להיות קדש היה כששילם דוגמתן יהא שם קדש חל עליו: פרט לאוכל תרומת חמץ צפסח. כשמשלם דוגמתן אין שם קדש
חל עליו: וכי מה הנאה יש לו. לכהן זה ומה הפסידו נהי נמי דלית לך הא דרשה מיהו מה ישלם הואיל ואין לו דמים:
אמר

גמ' ואחד הסך. דלמרי' צפ' בתרא דיומא (דף טו: ט) סיכה כשמה
ושניה ככלל אכילה והכא כתיב ויקרא כ"ג כי יאכל קדש בשגגה דאילו
גולה והשליכה לנהר אפי' בשוגג דלא ידע שהיא תרומה אינו משלם
חומש אלא קרן כשאר מניין חולין דעלמא דלמרי מר (לקמן ע"ב) כי
יאכל פרט למזיק: וחומש חומשא.
שהתשלומין נעשין תרומה ואם חזר
ואכל בשוגג אותו חומש ראשון חזר
ומשלם חומשו עליו: איבעיא להו.
כיון דגבי תרומה בשוגג קפיד רחמנא
אשתלומי פירות ולא מעות כדכתיב
ונתן לכהן את הקודש * לפי מדה
משלם או לפי דמים משלם. בגולן
דחולין שוגג או מזיד וכן גולן
דתרומת מזיד לא איבעיא לן כיון
דלא קפיד רחמנא אשתלומין דידהו
דלמרי' ישיב' לרבות אפילו שזה כסף
ואפילו סובין ודאי לפי דמים משלם
אכל בתרומה שוגג איבעיא לן הואיל
הקפידה התורה לשלם פירות:
כל היכא דמעיקרא. כשאלה היא
שווא הן גריוה ד' זוזי השמא
כשמשלם שווא זוזא ותו לא לא מיבעיא
לן נהי נמי דאיכפר ליה אכילת
תרומה בתשלומי מדה מיהו ממונא
דכהן אוכל (ממונא) הוא * ולא גרע
משאר ממונא דחולין שהדיינין גובין
ממנו כשעת גילה כדכתיב (ויקרא ה)
אשר גזל כמה שגולס: גריוה משלם.
ואע"ג דשריא השתא טפי או דילמא
לפי דמים משלם דאע"ג דהקפידה
התורה לשלם פירות לא הקפידה אלא
לפי הדמים כשאר תשלומין ומה
שישלם ישלם צפירות: גרוגרות.
תאניס יבשים: סמרים. חשונין
מתאניס ודמיהן מרובים: אבל
גרוגרות. דתרומה שוגג. זבינה
לוקחים: אימא סיפא מויד פטור
מן התשלומין ואי ר' יוסי הגלילי
אמאי פטור. אי אמרת בשלמא רבנן
וטעמא דרישא משום דלפי מדה
משלם סיפא דאיתו אלא כשאר גולן
דמשלם מעות ולפי דמים פטור מן
התשלומין דחמץ צפסח לאו צר דמים
הוא אלא אי אמרת ר' יוסי הגלילי
וכר דמים הוא אמאי פטור: כרבי
נחוניא בן הקנה. דלמרי המתחייב
כרת פטור מן התשלומין וליף טעמא
מאסון אסון והוא הדין למתחייב
מיתת שמים כגון אוכל תרומה מזיד.
וכיפא דמתני' כהזיד בתרומה ולא
בחמץ ופטור משום מיתה וצדין הוא
דלישמעי' צמוד תרומה דעלמא
דלאו חמץ צפסח דפטור מתשלומין

משום מיתה ומשום רישא נקט מילתא כחמץ צפסח דאשמועינן דיכא דשגג צפסחה חייב דחמץ צר דמים הוא ושוגג דרישא דשגג
צפסחיהן דאי שגג כחמץ והזיד בתרומה מאי חומש איכא ואי שגג בתרומה והזיד כחמץ אמאי חייב ליה כרת וסיפא
אשמועינן דהזיד בתרומה אפילו שגג כחמץ פטור דמיתה צדי שמים כי כרת דאי הזיד כחמץ והא דפטור ליה משום כרת הוא
דפטור ליה לשמעיה כולה מתני' כחמץ חולין של חזיר וימתי שוגג חייב ומזיד פטור משום כרת: כחמץ. לפי מדה או לפי דמים:
פטור משלומין. צין שוגג צין מויד: מה הנאה יש. לו לכהן זה ומה הפסידו זה הרי אסור בהנאה: ומה הנאה יש. לו לכהן
בתרומה טמאה שאסורה באכילה לכהן ואי אכלה זר שוגג משלם קרן וחומש דליכא למאן דפליג אסתמא דתנן לעיל אחד תרומה
טהורה ואחד תרומה טמאה משום דלפי מדה משלם ואע"ג דלאו צר דמים הוא: הוסיף הפסקה. דכתיב [במדבר יח] ואני
הנה נתתי לך את משמרת תרומותי שתי תרומות צמעות אחת טהורה ואחת טמאה וכתיב לך תהיה להסקה [ויצמות ע"ג]: תרומת תוחים
ועבבים. משקה הן ואינן ראויין להסקה ולזלף נמי לא כדאמרינן בפ"ק (דף כ"ט): משום תקלה ובהוא נמי סנידא ליה דזר האוכלה
פטור ממשלם ור' יוחנן בן גוריו מחייב דקסבר לפי מדה משלם: כד"א. דמשמרת תרומת חמץ צפסח דקדשה צפריש תרומה
והחמיצה והוא הדין להפרישה חמץ קודש הפסח: אכל מפריש תרומת חמץ. צפסח כגון תמרים שהחמילו דברי הכל אפי' לרבי יוסי הגלילי
דשרי חמץ צפסח בהנאה וחזיא ליה להסקה אינה קדושה ולקמן [ג:] מפרש טעמא דשיליה שמעמין: אם הקדש. משמע את הקדש שאכל אלמלא
ראוי להיות קדש היה כששילם דוגמתן יהא שם קדש חל עליו: פרט לאוכל תרומת חמץ צפסח. כשמשלם דוגמתן אין שם קדש
חל עליו: וכי מה הנאה יש לו. לכהן זה ומה הפסידו נהי נמי דלית לך הא דרשה מיהו מה ישלם הואיל ואין לו דמים:
אמר

אכילה כלל ולא היתר הסקה דלא בני הסקה ניהו. כד"א במפריש תרומה והחמיצה אבל המפריש תרומת חמץ דברי הראוי להיות קדש פרט לאוכל תרומת חמץ בפסח
שפטור דברי ר' אליעזר בן יעקב, ר' אליעזר בן יעקב וכי מה הנאה יש לו וכו', עד אמר לו ר' אליעזר חסמא אף חמץ בפסח יש לו היתר, שאם רצה מסיקה תחת תבשילו או מריצה לפני כלבו.